

عنوان و نام پدیدآور	: جنگ تمام عیار اقتصادی/ نویسندگان محمد مهدی سپهر... [و دیگران]؛ تهیه کننده پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام .
مشخصات نشر	: قم: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام ، انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
	: ۷۵۰۰۰ ریال ۵-۵۸۳-۲۴۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: نویسندگان محمد مهدی سپهر، محمدرضا اصغری، عبدالله نوری گلجایی، علی باقی نصرآبادی، مصطفی شهیدی نسب، محمدصادق خرسند.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: تحریم اقتصادی -- ایران
موضوع	: Economic sanctions -- Iran
موضوع	: تحریم اقتصادی
موضوع	: Economic sanctions
موضوع	: بحران -- ایران
موضوع	: Financial crises -- Iran
موضوع	: بحران
موضوع	: Financial crises
شناسه افزوده	: سپهر، محمد
شناسه افزوده	: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام
شناسه افزوده	: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام ، انتشارات زمزم هدایت
شناسه افزوده	: Imam Sadiq Research Institute of Islamic Sciences. Zamzam Hedayat
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ج ۴/۹ HF۱۵۸۶
رده بندی دیویی	: ۳۳۰/۹۵۶۷۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۲۵۵۲۲۷

جنگ تمام عیار اقتصادی

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

تنگ : امام عیار اقتصادی

تهیه کننده: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

نویسنده: نان:

محمد مهدی سپهر و همکاران (محمدرضا اصغری، دالله نورن گلجایی، علی باقی نصرآبادی

مصطفی شهیدی نسب، محمدصادق، نان: ۳)

ناظر علمی: عزت الله معتمد

ویراستار: بتول احدی؛ سرویراستار: حسین فاسم حمزه

صفحه آرا: اسماء وصال طلب راوری

ناشر: زمزم هدایت

چاپ: آبنوس • نوبت چاپ: اول • تاریخ چاپ: تابستان ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ • قیمت: ۷۵۰۰ تومان

شابک: ۵ - ۵۸۳ - ۲۴۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

آدرس ناشر: قم، خیابان دور شهر، نبش کوچه ۳، پلاک ۸۱

تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۷۳۰۷۳۵ - ۰۲۵، همراه: ۰۹۱۲ ۲۵۳ ۲۸ ۸۷

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۹	 ۱. تعریف جنگ اقتصادی
۱۲	 ۲. چرایی جنگ اقتصادی
۱۵	 ۱-۲. حاشیه‌سازی، بلای توقف، پیشرفت اقتصادی
۱۵	 ۲-۲. ناامنی اقتصادی
۱۷	 ۳-۲. عدم گشایش در زندگی اقتصادی
۲۰	 ۳. زمینه‌های اجرایی جنگ اقتصادی
۲۰	 ۱-۳. دنیاطلبی
۲۰	 ۲-۳. فساد و فسادزدگی تدریجی مدیران
۲۱	 ۳-۳. مصرف‌گرایی بی‌رویه
۲۲	 ۴-۳. نگاه به بیرون
۲۲	 ۵-۳. ضعف ایمان
۲۳	 ۶-۳. بیکاری زمینه انحراف
۲۳	 ۴. شیوه‌های جنگ اقتصادی
۲۸	 ۱-۴. تحریم‌های پولی و ارزی

- ۴-۲. تحریم‌های تجاری ۴۵
- ۴-۳. تحریم‌های حوزه انرژی ۴۸
۵. اهداف و ابعاد جنگ اقتصادی ۵۶
- ۵-۱. ایجاد نابسامانی پولی و ارزی ۵۶
- ۵-۲. ورشکستگی نهادهای مالی ۵۷
- ۵-۳. ارزی‌گرایی نسبی ۶۰
- ۵-۴. اعتصابات اصناف ۶۱
- ۵-۵. نارضایتی در مردم ۶۶
- ۵-۶. جوسازی ۶۷
- ۵-۷. تغییر ذائقه مردم ۶۸
- ۵-۸. فشار بر حاکمیت ۶۸
- ۵-۹. تغییر رفتار حاکمیت ۶۹
- ۵-۱۰. تن دادن به مذاکره ۷۳
- ۵-۱۱. پذیرش خواسته‌های غرب ۷۵
- ۵-۱۲. اعتراضات خیابانی و مقابله با نظام ۷۶
- ۵-۱۳. فروپاشی ساختار سیاسی ۸۰
- ۵-۱۴. فروپاشی نظام جمهوری اسلامی ایران ۹۲
- کتابنامه ۹۷

مقدمه

جمهوری اسلامی ایران به دلیل مقاومت در برابر نظام استکباری، از ابتدای انقلاب تاکنون، در صحنه تاجم‌های متعددی، از جمله «تحریم‌های اقتصادی» قرار گرفته است که از آن به «جنگ اقتصادی» تعبیر می‌کنیم. دشمنان با تجربه ناکامی در جنبه‌های نظامی و سیاسی در طول سالیان گذشته، اکنون با پیش گرفتن سیاست تحریم‌های اقتصادی بر ضد ایران، در صدد ایجاد فشار و بحران اقتصادی هستند. وقتی سخن از جنگ به میر می‌آید، ذهن‌ها بیشتر به سوی مبارزه نظامی کشیده می‌شود، در حالی که غیر از حوزه نظامی و تسلیحاتی، میدان‌های دیگری نیز وجود دارد، از جمله جنگ جمعیتی، تغذیه‌ای، اقتصادی، فرهنگی و رسانه‌ای، که امروزه ما در این حوزه‌ها در حال دفاع و مقابله با دشمنان داخلی و خارجی هستیم. به اعتقاد رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام:

امروز عرصه اقتصاد، به‌خاطر سیاست‌های خصمانه آمریکا، یک عرصه کارزار است؛ یک عرصه جنگ است؛ جنگی از نوع خاص. در این عرصه کارزار، هر کسی بتواند به نفع کشور تلاش کند، جهاد کرده است.^۱

امروزه در جنگ اقتصادی، مهم‌ترین ابزار دشمن برای مقابله با نظام اسلامی،

۱. بیانات امام خامنه‌ای علیه‌السلام در حرم مطهر رضوی در تاریخ ۱۳۹۴/۱/۱.

همین «تحریم اقتصادی» است، تا با ایجاد محدودیت‌ها راه صادرات و واردات محصولات و نیازمندی‌های یک کشور را مسدود کند و اقتصاد آن کشور را فلج ازد. پی هدف دشمنان ما از تحریم در جنگ اقتصادی، «تغییر رفتار» و سپس «تغییر ساختار» نظام اسلامی است. از این رو، رهبر انقلاب علیه السلام فرموده‌اند:

یکی از واقعیتهای موجود کشور، که امروز بیش از سال‌های گذشته این واقعیت به رخ نظام اسلامی کشیده می‌شود، وجود فشارها و تهدیدهاست. کشور با زورآزمایی چند قدرت و دولت مستکبر روبه‌روست. ادعای اینکه این فشارها، این تحریم‌ها، این محاصره‌ها این دشمنی‌ها و خصومت‌ها به‌خاطر مسئله سلاح هسته‌ای و مسئله تن‌هستی‌ای است، یک دروغ است. واقعیت این است که مخالفت آنها با خلع از اصل انقلاب و اصل تشکیل نظام اسلامی است. اینها در این منطقه با خیال راحت داشتند حکومت می‌کردند. کشوری مثل ایران با این منابع سرشار، با این امکانات فراوان، توی مشت آنها بود، اسلحه هر کار می‌خواستند، می‌کردند. هر تصمیمی می‌خواستند، می‌گرفتند. از امکانات این کشور در پیشبرد مقاصد خودشان همه استفاده‌ها را می‌کردند؛ ولی الآن از آن محروم شده‌اند. فقط این هم نیست. این حرکت، موجب شده است که این داعیه و این انگیزه در دنیای اسلام بیدار شود که امروز نشانه‌هایش را در شمال آفریقا و در خاورمیانه و در همه کشورها و ملت‌ها داریم مشاهده می‌کنیم. اینها از این ناراضند. نقطه کانونی، جمهوری اسلامی است. می‌خواهند به جمهوری اسلامی ضربه وارد کنند و این را عبرتی قرار بدهند برای دیگران. انگیزه واقعی این است.^۱

۱. بیانات امام‌خامنه‌ای علیه السلام در دیدار با کارگزاران نظام در تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳.

با این توصیف، هدف اصلی تحریم‌ها، فشار اقتصادی بر مردم و ایجاد آشوب در ایران است^۱ تا به این وسیله مردم ایران از آرمان‌ها و رفتارهای استکبارستیزانه خود دست بردارند و به تدریج ساختار نظام اسلامی به صورت بنیادین تغییر کند.

دشمن با ایجاد محدودیت‌ها راه صادرات و واردات محصولات و نیازمندی‌های کشورمان را مسدود کرده است. به نظر می‌رسد بخش عمده موفقیت دشمن در جنگ اقتصادی، مربوط به عادات، رفتار و فرهنگ مردم است؛ چراکه به صورت طبیعی اندیشه‌های اقتصادی یک کشور و الگوی تولیدی و مصرف تحت تأثیر این عوامل است. براین اساس می‌توان گفت خواست عمومی مردم، به عنوان زیرساخت و جهت‌دهنده به ذهن و رفتار در بُعد اقتصادی تلقی می‌شود. بنابراین پیروزی یا شکست یک ملت در جنگ اقتصادی، به تقویت یا تضعیف باورها، ارزش‌ها و الگوهای رفتاری بستگی دارد. به همین دلیل، رهبر معظم انقلاب علیه السلام برای جهت‌دهی صحیح به حرکت نظام اسلامی و مقابله با جنگ اقتصادی، مسائلی همچون الگوی مصرف، کار، همت مضاعف و جهاد اقتصادی را مدنظر قرار داده‌اند.^۲ بنابراین هدف اصلی دشمنان ما از تحریم در جنگ اقتصادی، تغییر رفتار و سپس تغییر ساختار نظام مقدس اسلامی است.

۱. تعریف جنگ اقتصادی

این اعتقاد که جنگ، ریشه در مسائل اقتصادی دارد، هم در میان لیبرال‌ها و هم

۱. روزنامه کیهان، به نقل از: گری سیمور (مشاور پیشین باراک اوباما در امور کنترل تسلیحات و خلع سلاح)، ۱۳۹۲/۱۲/۲۶، به نشانی: www.kayhan.ir.

۲. بیانات امام علیه السلام در تاریخ ۱۳۹۴/۱/۱.